

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 19/02-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2002 predbežne prerokoval sťažnosť V. I., trvale bytom U., zastúpeného advokátom JUDr. T. B., Advokátska kancelária, P. B., vo veci porušenia jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutiami Okresného súdu v Trnave vo veci sp. zn. 2 Nt 887/01 a veci sp. zn. 2 Pp 304/01 a Krajského súdu v Trnave vo veci sp. zn. 5 To 233/01 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. I. **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 4. marca 2002 doručené podanie V. I., trvale bytom U. (ďalej len „navrhovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. T. B., Advokátska kancelária, P. B., označené ako „Ústavná sťažnosť“, v ktorom

navrhovateľ namietol porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutiami Okresného súdu v Trnave (ďalej len „okresný súd“) vo veci sp. zn. 2 Nt 887/01 a veci sp. zn. 2 Pp 304/01 a Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) vo veci sp. zn. 5 To 233/01.

Zo sťažnosti vyplýva, že navrhovateľ bol rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 To 19/2000 zo 7. februára 2001 uznaný vinným z trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1, ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. b) spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní siedmich rokov, ktorý v súčasnosti vykonáva v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Hrnčiarovciach nad Parnou. Po výkone polovice uloženého trestu požiadal navrhovateľ o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Túto žiadosť okresný súd uznesením sp. zn. Pp 334/01 z 26. septembra 2001 zamietol dôvodiac predovšetkým tým, že výkon trestu odňatia slobody plní u navrhovateľa svoj účel iba čiastočne a že nie je možné bezpečne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Sťažnosť navrhovateľa voči zamietavému rozhodnutiu okresného súdu krajský súd uznesením sp. zn. 5 To 233/01 z 20. novembra 2001 takisto zamietol argumentujúc okrem iného skutočnosťou, že vzhľadom na viaceré okolnosti nemožno konštatovať, že preukázal polepšenie. O podmienené prepustenie navrhovateľa požiadala okresný súd aj jeho družka J. K.. Túto žiadosť vybavil okresný súd prípisom, v ktorom žiadateľku informoval, že navrhovateľ splní podmienky pre podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody až 19. augusta 2002.

Navrhovateľ tvrdí, že napadnuté súdy vo svojom rozhodovaní vychádzali z absurdných predpokladov, dospeli k záverom, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, neodôvodnili presvedčivo zamietavé stanovisko k jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a relevantné skutkové okolnosti nesprávne vyhodnotili. Z uvedených dôvodov považuje navrhovateľ postup a rozhodnutia napadnutých súdov vo veci jeho vlastnej žiadosti, ako aj vo veci žiadosti jeho družky, aby bol z výkonu trestu odňatia slobody podmienené prepustený, za porušenie jeho práv na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Svoje tvrdenie o porušení zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru opiera navrhovateľ o námietku, že napadnuté súdy zamietli jeho žiadosť z dôvodu, že bol stíhaný a odsúdený spolu s M. Č. a že teda rozhodovali pod mediálnym tlakom, čo považuje za diskriminujúce. Žiada preto, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho predmetných práv napadnutými súdmi a priznal mu finančné zadostučinenie vo výške 5 000 000,- Sk.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nie je ústavný súd príslušný, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne (...) prejednaná nezávislým a nestranným súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podstatou námietok navrhovateľa je údajný „extrémny nesúlad“ medzi závermi obsiahnutými v napadnutých rozhodnutiach okresného súdu a krajského súdu a dôkazmi, z ktorých tieto súdy vo svojom rozhodovaní vychádzali. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu, na ktorej relevancii sa v zásadných aspektoch nič nezmenilo ani zmenou ústavnej úpravy vzťahujúcej sa na individuálnu ochranu základných práv a slobôd, nie je tento súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je ústavný súd príslušný posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej. Ústavný súd zásadne nemá oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery z neho všeobecný súd vyvodil. Inými slovami, úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia

a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

Podľa § 61 ods. 1 Trestného zákona po výkone polovice uloženého (...) trestu odňatia slobody môže súd odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Pri takomto rozhodovaní prihliadne súd na to, do ktorej nápravno-výchovnej skupiny je odsúdený zaradený (§ 61 ods. 2 Trestného zákona). V zmysle označeného ustanovenia sa posúdenie, či odsúdený spĺňa podmienky pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, nachádza v právomoci príslušného všeobecného súdu. Ani ústava, ani zákon teda nepriznávajú odsúdenému nárok na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody – rozsah nároku odsúdeného zodpovedá rozsahu povinnosti príslušného orgánu aplikácie práva, ktorý je zákonnou úpravou viazaný len v tom zmysle, že táto ustanovuje mechanizmus a podmienky, v rámci ktorých príslušný orgán rozhoduje o návrhu, resp. žiadosti o podmiennečné prepustenie z trestu odňatia slobody. Inými slovami, odsúdený má právo požiadať súd o podmiennečné prepustenie na slobodu a právo domáhať sa, aby súd o jeho žiadosti rozhodol, toto právo však nezahŕňa nárok na priaznivé vybavenie jeho žiadosti.

Pokiaľ posúdenie, či žiadateľ spĺňa ustanovené podmienky, nevykazuje známky zjavnej svojvôle, nemá ústavný súd dôvod ho spochybňovať a atrahovať tak právomoc, ktorá v zásade patrí všeobecnému súdu. Z napadnutých rozhodnutí však nevyplýva nič, čo by mohlo odôvodniť záver ústavného súdu o svojvoľnom posúdení relevantných skutkových okolností či extrémnom nesúlade medzi vykonanými dôkazmi a ich vyhodnotením okresným súdom a krajským súdom, a teda o takej aplikácii a takom výklade zákona, ktoré by z ústavného hľadiska boli neospravedlňiteľné. Medzi právom navrhovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a rozhodnutím okresného súdu a krajského súdu, že navrhovateľ nespĺňa podmienky pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, podľa názoru ústavného súdu nie je v danom prípade taká

súvislosť, z ktorej by vyplývala otázka ústavného významu a intenzity, teda otázka, ktorá by mohla založiť právomoc ústavného súdu vec meritorne preskúmať.

Pokiaľ ide o námietku porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru, z jeho znenia a zo súvisiacej judikatúry tak Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu nevyplýva jeho použiteľnosť na konanie o podmieněčnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Ako zrejme bezúspešné sa javí aj uplatňovanie námietky, že okresný súd a krajský súd porušili zákaz diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru. Navrhovateľ svoje tvrdenie, že pri rozhodovaní o jeho podmieněčnom prepustení na slobodu sa napadnuté súdy riadili strachom, „aby im niekto nevyčítal, že rozhodli v prospech Č.“, nedoložil žiadnym dôkazom a ani neuviedol, o ktorý z dôvodov uvádzaných v čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru sa mala jeho diskriminácia opierať.

Ústavný súd dospel k názoru, že neobstojí ani námietka navrhovateľa, že nerozhodnutím o žiadosti jeho družky podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku (§ 331 a nasl.) bolo porušené jeho právo podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Podľa § 331 ods. 1 Trestného poriadku rozhoduje o podmieněčnom prepustení z trestu odňatia slobody súd na návrh prokurátora alebo riaditeľa nápravného zariadenia, v ktorom sa vykonáva trest, na žiadosť odsúdeného alebo i bez takejto žiadosti, a to na verejnom zasadnutí. Podmieněčné prepustenie môže navrhnúť aj záujmové združenie občanov uvedené v § 4 ods. 1 Trestného poriadku (§ 331 ods. 2 Trestného poriadku). Z uvedených ustanovení nevyplýva pre družku navrhovateľa žiadna aktívna legitimácia na podanie návrhu na jeho podmieněčné prepustenie z trestu odňatia slobody. Ak by však aj o jej žiadosti nebolo rozhodnuté *lege artis*, konanie o individuálnej ochrane základných práv a slobôd je takým typom konania, v ktorom sa zabezpečuje ochrana týchto práv, ak dotknutá osoba sama namieta ich porušenie (*mutatis mutandis* I. ÚS 3/01). Navrhovateľ preto nie je aktívne legitimovaný namietat' vybavenie predmetnej žiadosti jeho družky okresným súdom v konaní pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2002